MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO
MAREK WOŹNIAK

Poznań, 10 listopada 2026 r.

KS-I-O.0003.17.2026
DK-I-A-1.ZD-00024/26

Pan Łukasz Grabowski
Radny Województwa Wielkopolskiego

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na Pańskie zapytanie w sprawie jakości zarządzania Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, informuję, że – z uwagi na fakt, iż zadane przez Pana pytania wykraczają poza zakres informacji pozostających w dyspozycji organizatora – Departament Kultury UMWW zwrócił się z prośbą o udzielenie wyczerpujących odpowiedzi do dyrekcji tej instytucji kultury. Poniżej przedstawiam informacje przekazane przez Muzeum 2 listopada 2026 r.:

Ad 1.

W okresie od stycznia 2026 r. do dnia przekazania informacji, do zbiorów historycznych Muzeum pozyskano, w drodze zakupu, dwa zabytki: pistolet XIX w. oraz zestaw do poskramiania wampirów pocz. XX w.
Dodatkowo, w ramach realizacji akcji „Nie kitraj zabytków", pozyskano 218 sztuk muzealiów historycznych, które – jako depozyty od darczyńców – zostały zarejestrowane pod 144 pozycjami inwentarzowymi.

Ad 2.

Środki z przeznaczeniem na konserwację zabytków planowane są zbiorczo na dany rok i wydatkowane według bieżących potrzeb. Kapa z Ostrowa Tumskiego we Wrocławiu od 2025 r. pozostaje pod bieżącą kontrolą. Przez cały rok 2025 i w roku 2026 stanu kapy był monitorowany i ani razu nie określono potrzeby konserwacji tego obiektu jako pilnej. Ponadto trwał proces wyłonienia wykonawcy – z uwagi na fakt, że przedmiotowa konserwacja wymaga specjalistycznych umiejętności, niewielu konserwatorów było gotowych podjąć to zadanie. Konserwator zainteresowany tą pracą wyłoniony został w II połowie 2025 r., jednak problemem było dopięcie terminu. Po wysłaniu kolejnych zapytań w styczniu 2026 r. ustalono, że prace wykona konserwator związany z Muzeum Archeologicznym w Poznaniu. Zaplanowano już spotkanie z konserwatorem w sprawie ponownych oględzin oraz ponownego określenia zakresu prac. Termin przeprowadzenia konserwacji – z uwagi na inne zobowiązania tego specjalisty – ustalono na IV kwartał br.

Ad 3.

Portal wczesnesredniowiecze.pl jest cały czas aktywny i realizuje swoje główne założenia, czyli przystępne udostępnianie wiedzy o wczesnym średniowieczu przez badaczy zajmujących się tym okresem. W serwisie, który dzieli się na cztery różne działy/zakładki w menu („Artykuły", „Aktualności", „Recenzje" oraz „Czasopismo naukowe"), na bieżąco ukazują się aktualności dotyczące najnowszych odkryć archeologicznych oraz informacje z szeroko rozumianego świata nauki (zapowiedzi wydarzeń itp.).

Od stycznia do końca października 2026 r. różnego rodzaju aktualności opublikowano 44. Odrębnym elementem są publikacje tekstów popularnonaukowych przygotowywanych przez badaczy z całej Polski. Tylko w 2026 r. opublikowano ich 24, a tylko w okresie od połowy września do końca października 2026 r. opublikowano 12 materiałów popularnonaukowych (aktualności i artykułów), przygotowanych także przez badaczy spoza Muzeum, w tym pracowników naukowych uczelni. W 2026 r. w ramach portalu ukazało się ponadto 12 artykułów w czasopiśmie naukowym „Wczesne Średniowiecze" autorstwa historyków i archeologów z Polski i z zagranicy.
W dziale „Recenzje" zamieszczane są głównie recenzje książek. W 2022 r. zamieszczono jedną recenzję wystawy („Wielka Lechia – wielka ściema"), nadesłaną do Muzeum od osoby z zewnątrz, jednak był to wyjątek. Do tej pory Muzeum nie otrzymało innych recenzji wystaw do publikacji. Dzięki uwadze Pana Radnego, Muzeum zdecydowało o usunięciu tego artykułu i całego odnośnika w menu. Usunięto również pustą stronę, w menu nie jest ona już widoczna.

Ad 4.

Na portalu wczesnośredniowiecze.pl od maja 2026 r. opublikowano łącznie 23 artykuły autorstwa pracowników Muzeum, w tym: 2 artykuły popularnonaukowe w dziale „Artykuły", 19 artykułów w dziale „Aktualności", 1 artykuł w dziale „Recenzje" oraz 1 artykuł naukowy w dziale „Czasopismo naukowe".
Dodatkowo drukiem w 2026 r. ukazały się: 2 artykuły pracowników Muzeum w publikacji „Bolesław Chrobry. Człowiek i Dzieło", t. I i t. II, Gniezno-Poznań 2026; 1 artykuł w publikacji „Rok dwóch królów", Kraków 2026; 1 artykuł w publikacji „Początki architektury monumentalnej w Polsce" wyd. III wznowione, Gniezno-Poznań 2026.

Ponadto, do druku w książkowych publikacjach naukowych złożone zostały 2 teksty naukowe pracowników Muzeum, przewidywane do wydania na koniec 2026 i początek 2027 r.

Ad 5.

W okresie od stycznia 2025 r. do końca października 2026 r. w Muzeum zatrudniono 11 osób. Okresy zatrudnienia kształtują się następująco:
3.02.2025 r. – 31.12.2026 r.,
1.04.2025 r. – 31.12.2026 r.,
1.04.2025 r. – 31.12.2026 r.,
2.06.2025 r. – 30.04.2026 r.,
1.07.2025 r. na czas nieokreślony,
11.07.2025 r. – 31.12.2026 r.,
8.04.2026 r. – 30.09.2026 r.,
1.06.2026 r. – 28.02.2027 r.,
11.06.2026 r. – 30.09.2027 r.,
27.07.2026 r. – 31.12.2027 r.,
4.08.2026 r. – 30.06.2027 r.

Ad 6.

Koszt działań związanych z powstaniem wystawy „Piast Superwomen" według stanu na dzień 31 października 2026 r. wynosi 111.047,78 zł. Natomiast przedstawienie wszystkich kosztów związanych z realizacją wystawy możliwe będzie po zakończeniu jej prezentacji, tj. w IV kwartale 2027 r. Wiąże się to z faktem realizacji niektórych zadań związanych z działalnością edukacyjną, z dowozem/odwozem eksponatów oraz z planowaną w ramach tego przedsięwzięcia na III kwartał 2027 r. konferencją popularnonaukową poświęconą kobietom z rodu Piastów.

Ad 7.

Wystawa nie opiera się na oryginalnych zabytkach, gdyż zabytków związanych bezpośrednio z prezentowanymi postaciami jest niewiele. A jeśli takowe są, to najczęściej należą one do instytucji zagranicznych. Są to przede wszystkim zabytki piśmiennictwa, takie jak kodeksy związane z księżną Gertrudą czy królową Eliszką. Ze względu na obostrzenia konserwatorskie nie są one wypożyczane na wystawy czasowe. Niestety, pomimo zapytań Muzeum, nie udało się zbyt wiele takich obiektów pozyskać na czas otwarcia. Ostatecznie pozyskano faksymile Antyfonarza Eliszki Rejczki, a w styczniu 2027 r. prezentowany będzie Kodeks Gertrudy. Muzeum nie chciało w żaden sposób „na siłę" uzupełniać wystawy zabytkami opisującymi epokę. Taki zabieg byłby bowiem niepotrzebnym powieleniem wystawy głównej o początkach państwa polskiego. Celowo wystawa ta została oparta przede wszystkim na narracji. W zamierzeniu Muzeum odbiorca ma dowiedzieć się o istnieniu tych kobiet i o ich dokonaniach. Temu celowi służą reprodukcje, rekonstrukcje strojów, stanowiska interaktywne, teksty narracyjne przygotowane przez Elżbietę Cherezińską oraz kopie zabytków. Jak poinformował dyrektor Muzeum, wartość edukacyjną i popularyzatorską wystawy dostrzegają także inne muzea, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego – w ich opinii ekspozycja w przystępny sposób przybliża szerokiej publiczności mało znane, a istotne dla dziejów Polski postacie i stanowi wartościową propozycję zarówno dla zwiedzających indywidualnych, jak i dla grup szkolnych.

Ad 8.

Do wystawy pozyskano dwóch patronów medialnych: Polskie Radio (załącznik nr 1) oraz Twój Styl (załącznik nr 2).

Ad 9.

Łączny przychód uzyskany przez Muzeum w związku z prowadzeniem sklepu internetowego gadżetów i publikacji od momentu publikacji strony piastoziemcy.pl do 31 października 2026 r. wynosi 68 059,56 zł. W podziale na poszczególne miesiące w latach 2023-2026 przychód ten przedstawia się następująco:

Sklep internetowy – przychody w latach 2023-2026 (zł)				
Miesiąc	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Styczeń	2029,00	414,00	787,00	1537,99
Luty	176,00	750,00	1076,00	1157,99
Marzec	393,00	1866,00	1254,00	1115,00
Kwiecień	1377,00	1619,00	2124,00	1481,00
Maj	1452,00	1239,20	2460,15	3096,00
Czerwiec	1653,00	1860,00	1618,00	1598,95
Lipiec	926,00	939,00	5049,98	1544,99
Sierpień	586,00	683,00	2561,91	739,00
Wrzesień	376,51	743,00	1587,00	434,00
Październik	740,00	1504,00	1922,00	644,00
Listopad	1944,50	1539,31	1692,18	-
Grudzień	2242,00	2208,00	3318,90	-
Razem	**13895,01**	**15364,51**	**25451,12**	**13348,92**

Ad 10.

„Mobilne Muzeum" formalnie – jako element oferty działa od 2022 r. W 2021 r. zorganizowano wyjazd sondujący, który wiązał się z uczestnictwem w festiwalu archeologicznym w Budzistowie.

Usługa ta nie była realizowana w roku 2020. Przychody pozyskane przez Muzeum w związku z usługą tzw. „Mobilnego Muzeum" w latach 2021-2026 przedstawiają się następująco:

MOBILNE MUZEUM 2020-2026				
Rok	Liczba wyjazdów	Usługa (zł)	Sprzedaż towarów – gadżetów, publikacji (zł)	Razem przychód (zł)
2021	1	1 219,51	1 646,27	2 865,78
2022	6	12 601,63	2 787,56	15 389,19
2023	16	44 715,43	14 846,92	59 562,35
2024	6	18 699,18	15 987,93	34 687,11
2025	4	6 910,58	6 754,38	13 664,96
2026	2	569,11	10 712,47	11 281,58
Razem	**35**	**84 715,44**	**52 735,53**	**137 450,97**

Ad 11.

Muzeum, jak każdy podmiot stosujący systemy sztucznej inteligencji, podlega obowiązkowi zachowania przejrzystości określonemu w art. 50 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 (AI Act), stosowanemu od 2 sierpnia 2026 r. Nadzór nad jego przestrzeganiem w Polsce sprawuje Komisja Rozwoju i Bezpieczeństwa Sztucznej Inteligencji, powołana ustawą z dnia 3 lipca 2026 r. o systemach sztucznej inteligencji.

Pracownicy zostali pouczeni o obowiązkach wynikających z powyższych aktów. Od dnia obowiązywania ww. ustawy w umowach zawieranych przez Muzeum stosowany jest odpowiedni zapis dotyczący wykorzystania AI. Dodatkowo pracownicy, którzy najczęściej sięgają po tego typu narzędzia, uczestniczą w szkoleniach poświęconych AI, podczas których poruszane są również kwestie prawne związane z tym narzędziem.

Ad 12.

W związku z konferencją „Worlds of the Slavs" Muzeum zrealizowało następujące działania promocyjne i informacyjne:

- 20 marca 2026 r. – komunikat na stronie internetowej Muzeum informujący o hybrydowej (stacjonarnej i online) formule konferencji;
- wrzesień 2026 r. – oznakowanie miasta Gniezna flagami i banerami z logo konferencji;
- 9 września 2026 r. – zapowiedź z programem i instrukcją uczestnictwa online opublikowana przez współorganizatora (IH PAN);
- 30 września 2026 r. – podsumowanie konferencji na portalu wczesnesredniowiecze.pl.

Warto dodać, że konferencja „Worlds of the Slavs", która odbyła się 16-18 września 2026 r., została zorganizowana wspólnie przez siedem instytucji: Instytut Historii im. T. Manteuffla PAN, Akademię Młodych Uczonych PAN, Komitet Słowianoznawstwa PAN, Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, Wydział Archeologii UW, Akademię Piotrkowską oraz Litewski Instytut Historii. Konferencja miała charakter naukowy i nakierowana była na wąskie grono odbiorców. Muzeum pełniło funkcję gospodarza wydarzenia. Koordynację całości, w tym rejestrację uczestników i obsługę transmisji online, prowadził komitet organizacyjny pod kierunkiem Instytutu Historii PAN (załącznik nr 3). O możliwości uczestnictwa on-line Muzeum informowało również na swojej stronie internetowej (załącznik nr 4). Organizatorzy nie prowadzili rejestracji logowania się uczestników na poszczególne prelekcje. W obradach on-line łącznie udział wzięło 29 osób, a w poszczególnych dniach odpowiednio: 14, 7 i 8 osób.

Ad 13.

Przygotowanie wystawy „Córki czasu. Słowianki, Wielkopolanki, Europejki” przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy nie spowodowało przeszkód w pozyskaniu eksponatów na wystawę „Piast Superwomen” w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Wszystkie planowane wypożyczenia zostały zrealizowane, a wystawa została otwarta zgodnie z harmonogramem 18 października 2026 r. Obie wystawy, choć poświęcone kobietom, opowiadają o innych bohaterkach, w innym zakresie chronologicznym i z innej perspektywy. Muzea nie konkurowały więc o te same zabytki. „Piast Superwomen” to wystawa o kobietach z dynastii Piastów w okresie od X do XIV wieku, natomiast wystawa „Córki czasu. Słowianki, Wielkopolanki, Europejki” opowiada historię Wielkopolski od X do XX wieku przez biografie konkretnych dziewięciu postaci: Świętosławy, bł. Jolenty, zielarek z Gorzuchowa, Emilii Sczanieckiej, Heleny Modrzejewskiej, Marii Konopnickiej, Jadwigi Zamoyskiej, Marii Dąbrowskiej i Wandy Błeńskiej. Ekspozycje nie konkurują ze sobą, lecz się uzupełniają. Gnieźnieńska wystawa pokazuje miejsce kobiet z dynastii piastowskiej w średniowiecznej Europie, lednicka – obecność kobiet w dziejach regionu na przestrzeni tysiąca lat. Ich równoległe trwanie tworzy dla zwiedzających Szlaku Piastowskiego spójną ofertę. Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie i Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy od lat współpracują ze sobą, także w zakresie informowania siebie o planach wystawienniczych.

Ponadto wskazuję, że przygotowanie przedmiotowych wystaw zostało uwzględnione w odpowiednich, zatwierdzonych przez organizatora planach merytorycznych tych muzeów na bieżący rok.

Z poważaniem

z up. MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA
Włodzimierz Mazurkiewicz
Dyrektor Departamentu Kultury

Załączniki:
1. Porozumienie zawarte z Polskim Radiem – Spółką Akcyjną w likwidacji
2. Umowa barterowa zawarta z Wydawnictwem Bauer Sp. z o.o. Sp. j. (Twój Styl)
3. Informacja ze strony Internetowej IH PAN
4. Informacja ze strony Internetowej Muzeum

Otrzymują:
1. Kancelaria Sejmiku
2. Departament Organizacyjny

Urząd Marszałkowski
Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
Al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 66 66, www.umww.pl

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
tel. 61 626 66 00
marszalek@umww.pl

WIELKOPOLSKA